P9_TA(2019)0077

Stanje u Boliviji

Rezolucija Europskog parlamenta od 28. studenoga 2019. o stanju u Boliviji (2019/2896(RSP))

(2021/C 232/05)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir izjave potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 22. listopada 2019. o izbornom postupku u Boliviji i od 15. studenog 2019. o stanju u Boliviji,

— uzimajući u obzir izjavu misije za promatranje izbora Organizacije američkih država (OAD) u Boliviji od 21. listopada 2019.,

— uzimajući u obzir izjavu skupine revizora o izbornom postupku u Boliviji od 10. studenoga 2019.,

— uzimajući u obzir izjavu visoke povjerenice UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet od 16. studenoga 2019.,

— uzimajući u obzir ustavni referendum održan u Boliviji 21. veljače 2016.,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o stanju u Boliviji,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,

— uzimajući u obzir najnovije izjave za medije o Boliviji koje je objavila Međuamerička komisija za ljudska prava, posebno onu od 23. listopada, 12. studenoga i 19. studenoga 2019.,

— uzimajući u obzir Ustav Bolivije,

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da su 20. listopada 2019. u Boliviji održani predsjednički i parlamentarni izbori u vrlo polariziranom okruženju, s obzirom na to da je predsjednik Evo Morales kontroverzna osoba te da su kontroverze obilježile i prihvaćanje njegove kandidature;

B. budući da Evo Morales 2016. nije uspio referendumom izmijeniti bolivijski Ustav te da se potom kandidirao za četvrti mandat uz odobrenje Ustavnog suda, čija odluka pokazuje očit nedostatak neovisnosti pravosuđa u Boliviji;

C. budući da je Vrhovni izborni sud zaustavio objavu preliminarnih rezultata nakon što je s pomoću brzog i sigurnog sustava prijenosa preliminarnih rezultata (TREP) izbrojeno više od 80 % glasova; budući da su u tom trenutku brojke jasno pokazivale da bi se trebao održati drugi krug izbora; budući da je, prema izjavi OAD-a, Vrhovni izborni sud 24 sata kasnije predstavio podatke koji su pokazivali neobjašnjive promjene u trendu koje su drastično izmijenile ishod izbora i izazvale gubitak povjerenja u izborni postupak; budući da je Ustavni sud isključio mogućnost drugog kruga glasovanja jer je već bila dosegnuta potrebna razlika u postotku od 10 % između dvaju kandidata s najviše glasova;

D. budući da su postupci Vrhovnog izbornog suda izazvali neslaganje i sumnju u prijevaru ne samo među pristašama oporbenih kandidata nego i među nacionalnim i međunarodnim promatračima te većinom međunarodne zajednice;

E. budući da se predsjednik Morales javno proglasio pobjednikom izbora, čak i prije nego su službeni rezultati proslijeđeni i javno objavljeni;

F. budući da je u izjavama OAD-a, EU-a i međunarodne zajednice izražena ozbiljna zabrinutost zbog nepravednog prekida prebrojavanja glasova, što upućuje na mogući pristrani pristup promatrača izbornog povjerenstva; budući da su domaći i međunarodni sugovornici preporučili da se organizira drugi krug izbora kao izlaz iz političke krize;

G. budući da su neočekivan prekid prebrojavanja glasova i samoproglašenje pobjede predsjednika Moralesa doveli do masovnih prosvjeda i mobilizacije pristaša oporbe, ali i pristaša predsjednika Moralesa; budući da su ti prosvjedi uzrokovali duboku zabrinutost cijele međunarodne zajednice te su dosad rezultirali smrću barem 32 osobe te stotinama ozlijeđenih i više od šest stotina uhićenih osoba; budući da je u Boliviji vladala nestašica hrane i goriva zbog blokade ulica od strane Moralesovih pobornika, čime je ozbiljno pogođeno civilno stanovništvo; budući da vlada zabrinutost zbog nasilja, optužbi za nepotrebnu i nerazmjernu uporabu sile od strane sigurnosnih snaga i fragmentacije društva;

H. budući da tijelo zaduženo za upravljanje izborima nije imalo nikakvu vjerodostojnost te da je jedan od njegovih članova tijekom prebrojavanja glasova dao ostavku; budući da oporba nije priznala rezultate izbora provedenih u takvim okolnostima te da je javno osudila navodnu izbornu prijevaru;

I. budući da EU nije poslao misiju za promatranje izbora u punom sastavu nego da ga je predstavljao tek mali tehnički tim od tri niže rangirana dužnosnika;

J. budući da su u cilju ponovne uspostave povjerenja i vlada i izborna tijela prihvatila obvezujuću tehničku reviziju koju je proveo profesionalni tim OAD-a; budući da je glavni tajnik UN-a iskazao potporu za provedbu te revizije;

K. budući da je OAD u reviziji 10. studenoga 2019. otkrio velike izborne nepravilnosti i manipulaciju izborima te pozvao na poništenje rezultata izbora i preporučio da se provede novi izborni postupak koji bi trebao uključivati nova izborna tijela koja će osigurati vjerodostojne izbore;

L. budući da su, nakon izlaganja revizorskog izvješća OAD-a 10. studenog 2019. u kojemu se poziva na poništenje izbornog postupka i njegovo ponovno održavanje, brojni visoko rangirani državni dužnosnici dali ostavku, uključujući predsjednika, potpredsjednika, predsjednika Senata i predstavnike izbornog tijela; budući da su Evo Morales i neki drugi članovi njegove vlade morali dati ostavku te napustiti zemlju i svoje funkcije; budući da su viši pripadnici oružanih snaga dali do znanja da bi bivši predsjednik Evo Morales trebao podnijeti ostavku; budući da bi se oružane snage i policija trebale suzdržati od utjecanja na političke procese i podvrgnuti se civilnoj kontroli;

M. budući da je Jeanine Áñez potpisala kontroverzni dekret kojim se oružane snage štite od kaznenog progona za postupke koje počine u ime ponovne uspostave javnog reda;

N. budući da je nekoliko ostavki omogućilo drugoj potpredsjednici Jeanine Áñez da preuzme privremeno predsjedništvo kako bi se brzo raspisali novi predsjednički izbori, s obzirom da je to jedini demokratski i ustavni način rješavanja trenutačne krize;

O. budući da su i niži i viši dom bolivijskog parlamenta 23. studenog 2019. jednoglasno usvojili zakonodavni akt kojim se stvaraju uvjeti za nove predsjedničke izbore, a koji je potom potpisala privremena predsjednica Áñez; budući da se donesenim zakonom zabranjuje ponovna kandidatura osobama koje su obnašale dva uzastopna predsjednička mandata, čime Evo Morales nema pravo na kandidaturu;

1. pozdravlja činjenicu da su oba parlamentarna doma odobrila pripremu novih predsjedničkih izbora, no smatra da ponovna uspostava stabilnosti u Boliviji zahtijeva da se novi izbori održe što prije, zbog čega podržava imenovanje novog i neovisnog izbornog suda kako bi se zajamčili transparentni izbori; poziva privremene vlasti da preuzmu odgovornost za vjerodostojnost postupka organiziranjem propisno provedenih i uključivih izbora u kojima svi politički akteri imaju priliku natjecati se u skladu s bolivijskim pravom i ustavnim poretkom;

2. osuđuje nedostatak transparentnosti i vjerodostojnosti bolivijskih vlasti i njihov pokušaj da počine prijevaru, čime je narušeno pravo bolivijskih građana da slobodno i demokratski biraju svojeg predsjednika; smatra da je pokušaj izborne prijevare teško kazneno djelo; podsjeća da se prema bolivijskim zakonima izbori moraju poništiti te da se pojedinci i organizacije uključeni u takve nezakonite procese moraju automatski isključiti iz izbornih tijela;

3. oštro osuđuje nasilje i nerede koji su uslijedili nakon izbora 20. listopada 2019., izražava sućut svim članovima obitelji žrtava te poziva na privođenje pravdi odgovornih osoba;

4. izražava punu potporu i priznanje radu izbornih promatrača OAD-a koji djeluju u iznimno teškim uvjetima u Boliviji;

5. pozdravlja odluku o povlačenju vojske iz područja na kojima se odvijaju prosvjedi kao i stavljanje izvan snage zakona kojim se vojsci daju široke diskrecijske ovlasti za uporabu sile; poziva snage sigurnosti da se pri održavanju sigurnosti i javnog reda vode razmjernošću i suzdržanošću; poziva na provedbu brze, nepristrane, transparentne i temeljite istrage o slučajevima nasilja kao i na privođenje pravdi odgovornih osoba;

6. poziva nove privremene vlasti da poduzmu potrebne korake za promjenu stanja, ponovnu uspostavu povjerenja i, najvažnije, za organizaciju izbornog postupka; poziva na uspostavu dijaloga u cilju hitnog organiziranja novih demokratskih, uključivih, transparentnih i pravednih izbora te uspostavu izbornog tijela s novim članovima kao načina za izlazak iz trenutačne krize, uz izbjegavanje političke odmazde; poziva tehničku vladu da ne poduzme nikakve disruptivne mjere kojima bi se stanje moglo pogoršati;

7. pozdravlja posredničku ulogu EU-a i Katoličke crkve u doprinosu postizanju sporazuma između strana o provedbi slobodnih, uključivih i transparentnih izbora unutar utvrđenog vremenskog okvira i u skladu s Ustavom Bolivije;

8. ponavlja da su poštovanje neovisnosti pravosuđa, politički pluralizam te sloboda okupljanja i izražavanja za sve Bolivijce, uključujući seljake koji su pripadnici autohtonih naroda, temeljno pravo i temeljni stup demokracije i vladavine prava;

9. zahtijeva da se novi izborni postupak odvija u prisutnosti vjerodostojnih i transparentnih međunarodnih promatrača koji mogu slobodno djelovati i dijeliti svoja neovisna zapažanja;

10. izražava svoju spremnost da pruži pomoć u takvom izbornom postupku i poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu da pošalje misiju EU-a za promatranje izbora u punom sastavu;

11. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladi Bolivije, Andskom parlamentu i Europsko-latinskoameričkoj parlamentarnoj skupštini (Eurolat).